

paper de vidre

nº1

23 d'Abril del 2002

PRÒLEG

Paper de vidre: el final del compte enrere - *Màrius Serra*

ESCRITS

Un momento por favor - *Soraya Alonso*

Diàleg - *Jordi Armengol*

El mite fundacional - *Anna Costa*

Residus - *Anna Crispí*

Sobtada inspiració - *Núria Crispí*

¿Se puede ser rico sin dinero? - *Alba Garcia*

M'agrada conduir - *Txell Gironès*

Cròniques grises de diumenge - *Rubèn Intente*

Poema de revolta - *Roger López*

Reflexions - *Carme Mañas*

Oulipo: literatura potencial - *Guillem Miralles*

L'exòtic en el quotidià - *Laià Miralles*

Paper de Vidre - *Francesc Parés*

Día de mercado - *Josep Ricart*

Col.leccionistes de somriures - *Núria Riera*

Comissió de la veritat - *Ferriol Sòria*

Sobre gustos no hi ha res escrit - *Roger Tudó*

H₂O - *Eduard Vera*

Transformació urbana de Pequín - *Cristina Vila*

En la realitat de sobrecàrrega informativa, el paper de vidre és una guia per orientar a través del coneixement específic propi de cada experiència individual, amb escrits amb claredat d'idees, concreció, imaginació, i desimboltura i alegria expositives.

P R O G R A M A

En aquest primer número de paper de vidre hi ha 16 escrits, que obren un circuit particular. La bústia de paper de vidre queda oberta a partir d'ara per tothom qui tingui alguna cosa a dir, ja siguin rèpliques, noves reflexions, comentaris o suggerències.

paperdevidre@hotmail.com

El dia 23 de cada mes rebreu al vostre correu electrònic 1 article dels que estiguin disponibles a la bústia del correu del paper de vidre. A més a més, la revista tindrà edicions en format gran el dia 23 de setembre i el dia 23 de desembre.

PAPER DE VIDRE: EL FINAL DEL COMPTE ENRERE

Pròleg

per Màrius Serra, *enigmista i escriptor*

El meu programa vital sembla un d'aquells lemes que els antics posaven als seus escuts d'armes: jugar, llegir, tal vegada escriure. Quan trobo gent que juga m'hi apunto, quan veig gent que llegeix me'n congratulo, quan descobreixo gent que juga i llegeix i a més té la intenció de posar-se a escriure, m'hi identifico. Ara, doncs, m'apunto, em congratulo i m'identifico amb els impulsors d'aquest Paper de Vidre internàutic. De fet, aquest és un article de salutació. Que una colla de gent en els seus vint decideixi mantenir-se en els seus tretze i omplir la xarxa amb milers de lletres fetes amb paper de vidre m'agrada. Com m'agrada que el compte enrere s'acabi just ara que tu llegeixes aquestes paraules a la pantalla del teu ordinador. Unes paraules que (només!) pretenen explicar què vol dir escriure.

Quan algú comença a sentir el cuc de l'escriptura, allò que el mallorquí Biel Mesquida en diu "escriguera", sovint les paraules se li agombolen al cervell i allò és can 60. L'aspirant a escriptor ha d'aprendre a posar una mica d'ordre en el desori verbal que acompanya la pulsio creativa perquè si permet la revolta dels mots mai no arribarà a fer-los baixar braç avall fins a la punta dels dits i els mots no esdevindran escriptura. Tampoc cal que els canti les 40 ni que els obligui a anar de 21 botó, perquè els mots són com són i més val no voler canviar-los gaire. Però és del tot imprescindible que entenguin qui mana. Sobretot a l'hora de triar posició en el full de paper que els contindrà. Només així les idees, sensacions i sentiments que bullen al cervell de l'escriptor jove quedaran atrapats a la xarxa de l'escriptura. Altrament, algun adjectiu rebec podria acabar a quarts de 15 i destarotar el text.

Un escriptor és, primer de tot, una persona que vol escriure i, amb el temps, aprén a posar una paraula al costat d'una altra. En el millor dels casos, trobarà una veu personal i arribarà a ser capaç d'agrupar paraules que mai abans no havien estat juntes. Potser aquesta ha de ser la seva màxima aspiració a l'hora d'escriure: defugir l'a12nament, perquè sovint el que no és 9 és 8. Un escriptor no és un 7ciències delitós de mostrar al món tota la seva saviesa. Ni tampoc un professional que coneix les tècniques de redacció i se sap proper a la perfecció formal. Escriure un text impecable en un 3 i no res té un valor estrictament mecanogràfic. Sense la barreja informulable de pell, verb, cor, ànima, enginy i engany, la literatura neix amputada. I, en darrer terme, l'únic que perdura és el text. L'autor pot ser agra2 i no deixar indiferent ning1. Però, davant del seu text, és un 0 a l'esquerra.

Endavant les atxes de paper de vidre!

MariusSerra@verbalia.com

<http://www.verbalia.com>

Jugar, llegir, tal vegada escriure

UN MOMENTO POR FAVOR

Soraya Alonso

hay momentos para todo
para estar en familia,
para la amistad,
para leer,
para trabajar,
para pisar con los pies en el suelo,
para flipar,
para soñar,
para la intimidad,
para la meditación,
para la diversión,
para viajar (aquí o allá),
para simplemente pasar el rato,
para dormir o despertar,
para vivir,
e incluso para morir,
para un café,
para un cine o para cien,
para el primer beso,
para enseñar o aprender,
para crear o procrear,
para amar,
para ser amado,
e incluso para odiar,
para nacer y ver nacer,
para.....
la gracia del momento es que cada
momento mío en sí es diferente al vuestro
y cada momento en sí es diferente al próximo y al anterior,
igual que la música,
hay música para cada momento,
de hecho cada momento tiene una música
diferente para cada uno.

DIÀLEG *

Jordi Armengol

JOHN

Me gustaría que la tormenta levantara mucho más estruendo, que los techos se desplomasen, que la primavera no volviese nunca, que nuestra casa desapareciera.

FRANCIS

Oh mi amor, te extraño, me dolés en la piel, en la garganta, cada vez que respiro es como si el vacío me entrara en el pecho donde ya no estás.

JOHN

Cada vez iré sintiendo menos y recordando más, pero qué Es el recuerdo sino el idioma de los sentimientos, un diccionario de caras y días y perfumes que vuelven como los verbos y adjetivos en el discurso, adelantándose solapados a la cosa en sí, al puente puro...

FRANCIS

Y con tanta ciencia una inútil ánsia de tener lástima de algo, de que llueva aquí dentro, de que por fin empieza a llover, a oler a tierra, a cosas vivas, sí, por fin a cosas vivas.

JOHN

Quizá sólo entonces estaba descubriendo la pesadez, la inercia, la opacidad del mundo, características que se adhieren rápidamente a la escritura sino se encuentra la manera de evitarlas.

FRANCIS

Las formas varían allí dónde lo inmutable descansa de no tener forma.

MARY

Y quizá esté en el momento en que vivir es errar en completa soledad al fondo de un momento ilimitado, en que la luz no cambia y los residuos se parecen. Los ojos, apenas algo más azules que una clara de huevo, miran fijamente al frente, lo que vendría a ser la plenitud perpetuamente serena de los abismos.

FRANCIS

Cualquier destino, por largo y complicado que sea, consta en realidad de un solo momento: el momento en que el hombre sabe para siempre quién és.

MARY

Comprendió que un destino no es mejor que otro, pero que todo hombre debe acatar el que lleva dentro.

JONATHAN

La felicidad en la tierra sería morir con placer, en pleno placer... El resto no es nada, es miedo que no nos atrevemos a confesar, es arte.

FRANCIS

A lo lejos, pitó el remolcador; su llamada pasó el punete, un arco, otro, la esclusa, otro puente, lejos más lejos ... Llamaba hacía sí a todas las gabarras del río, todas, y la ciudad entera y el cielo y el campo y a nosotros, todo se llevaba, el Sena también, todo, y que no se hablara más de nada.

**Els retalls són extrets dels següents llibres:*

Rayuela, Julio Cortázar

Aleph, Jorge Luis Borges

Viaje al fin de la noche, Louis-Ferdinand Céline

Muerte a crédito, Louis-Ferdinand Céline

EL MITE FUNDACIONAL

Anna Costa

Una clariana robada a la nit i al caos, un món ordenat, un espai de relació entre els homes i els Déus, sembla que així es concebia la ciutat en l'imaginari antic.

La fundació de les ciutats sempre s'ha presentat com un fet sobrenatural. Paral·lela a la història real ha sorgit una història llegendària que, encara ara ens ajuda a entendre com es van establir els antics en el territori. Mites i llegendes que s'han reexplicat i adaptat successivament durant milers d'anys. Les imatges i cròniques sobre l'origen dels assentaments grecs ens expliquen com els heroïes i els Déus Apolo, Prometeo o Jano inspiraven i ajudaven a fundar les ciutats i proporcionaven una memòria col·lectiva que donava identitat als ciutadans.

Matrimonis entre el Déus, incestos, fills legítims i il·legítims, teixeixen un entramat de divinitats que protagonitzaran aquests mites. Els himnes homèrics, la Il·líada, la mateixa Bíblia, textos primitius i poemes èpics ens parlen d'aquestes ciutats, dels seus heroïes, dels càstigs dels Déus, del Gran diluvi i tot allò que ha posat una trama a l'explicable i l'inexplicable del conte dels assentaments humans.

En un moment de crisi, la ciutat expulsa el que serà el fundador de la colònia, personatge portador del càstig d'haver comès un acte de violència, d'ésser fill il·legítim, tartamut o que per un excés de població la ciutat mare expulsa. Personatge que adquirirà habilitats excepcionals de mà dels Déus i que posteriorment s'heroitzarà.

L'acte fundacional culmina un viatge erràtic difícil, lluites amb monstres, consultes a l'oracle i desxiframent d'enigmes. Quan el fundador, reconeix les terres que l'oracle li ha indicat, el grup d'homes s'instal·la, desbrossa la superfície i l'allibera de monstres i feres. Construeixen un altar en honor a Apolo Déu de la llum i de l'ordre, i dipositen al mig del territori el foc sagrat, que han transportat des de la ciutat mare i que els mantindrà units a ella. Hèstia deessa del foc de la llar, es converteix en el pilar d'aquesta nova ciutat i connecta el món terrenal amb el món celestial.

La clariana guanyada pacta amb la nit, però aquest pacte ha de ser renovat constantment. En cas contrari, la ciutat cau en l'horror i la desmesura. (1)

L'horror i la desmesura tornaran la foscor, el desordre, els dracs i les serps a la clariana que l'imaginari col·lectiu ja no recorda haver robat.

(1) Pedro Azara, Arquitecte professor de la UPC. -Por qué la fundación de la ciudad, col·loqui internacional sobre l'Imaginari de la Fundació de la Ciutat en el Món Antic, organitzat pel CCCB i el MAC el Juny del 2000.

RESIDUS

Anna Crispi

Intentaré analitzar la vida d'una persona des del punt de vista dels residus que aquesta genera durant la seva existència:

En el moment del naixement ens acompanya la placenta, el líquid amniòtic, el cordó umbilical i la sang que, tot i que dins de la panxa són indispensables, fora de la panxa no són més que una deixalla de la que cal desfer-se. A partir d'aquest moment fins al dia de la nostra mort cada dia generem una sèrie de residus fixos com és la caca, el pixum, els mocs, els cabells, la pell morta i la cera de les orelles, dels quals cada dia ens despremем i queden en aquest món com a residus. Periòdicament també ens despremем d'altres substàncies com és ara ungles, semen, regla, vòmit, dents o saliva. Si en algun moment de la vida tenim un accident o malaltia, pot ser que arribem a generar residus com sang, pus, pell i algun membre o òrgan del cos com dits, ulls, ròtules o ronyons. En el moment de la mort ens convertim íntegrament en residus.

Fins ara he anomenat els residus que generem durant la nostra vida de forma natural i de fet, sense cap (o gairebé cap) diferència amb qualsevol altre animal mamífer.

Ara bé, les persones, a diferència dels animals necessitem una sèrie de objectes per recollir, dissimular i netejar aquests residus generats de forma natural. Aquests objectes són molt variats i no tothom utilitza els mateixos ni la mateixa quantitat. Aquests objectes són per exemple, bolquers, paper de wàter, tovalloles, mocadors, compreses, tampons, tovalloletes, bastonets per les orelles, draps, bosses, condons i com a recipient final taüt o urna. Aquests objectes, un cop acabada la seva funció els netegem o els tirem directament (en general com més rics i desenvolupats, netegem menys i tirem més). Per tant aquests se sumen als residus generats durant la nostra vida.

A part d'aquests objectes residuals, que podríem dir que formen part de la higiene personal, hi ha altres deixalles derivades de les activitats bàsiques de la nostra vida com és el menjar. Pel fet de menjar apareixen residus naturals com pinyols, pells, ossos, restes que no ens hem menjat o que estan fetes malbé, i d'artificials, com envasos de tota mena, tovallons, éstris de cuina i fins i tot cuines. Aquests residus són els directes però com a indirectes, pel fet de menjar hi ha tots els residus generats en la indústria alimentària, que poden ser des de cues de pansa fins a estabilitzants caducats.

També hi ha altres residus generats per altres activitats de la vida, menys indispensables però sí molt importants pel què a volum de residus es refereix: residus de l'oci, de la construcció, de la comunicació, de l'amor, de la guerra i en general de totes les indústries d'aquest món, que existeixen única i exclusivament per la vida i mort de l'home. Aquestes indústries van des de les de fabricació de xiclets, fins a la fabricació de bombes, bombetes, draps de cuina i poms de porta.

Un cop t'hagis llegit aquest text, esborra'l.

SOBTADA INSPIRACIÓ

Núria Crispi

Entre el somni i la raó, en quin estat més agradable em trobava. Deixava fluir lliurement els pensaments, tan els que havien estat tancats llarg temps en algun indret de la memòria, com els més recents del dia a dia. Les parpelles se'm tancaven i una dolçor profunda inundava totes les parts del meu cos, volava cap a antics moments del meu jo. Sense tenir cap guia que m'indiqui el camí cap a la salvació, deixo que sigui la meva pròpia raó, igual que va ser Virgili per Dante, qui fixi el criteri a seguir. Fent un esforç desperto d'aquest estat embriagador i sento una urgent necessitat de plasmar sobre el paper les sensacions acabades de viure.

No comprenc encara el sentit que li vull donar, però deixo que la ment investigui. De cop, una reacció física davant l'incertesa, el cor lluita per sortir de l'antic dolç estat i comença a batre amb força. Com si el sol propòsit de voler començar alguna cosa l'activés automàticament.

De cop, ha desaparegut l'escassa llum de tarda que donava sentit al meu camí cap a la sobtada inspiració. He obert la llum i m'he quedat llarga estona reflexionant davant del paper. Les paraules se'm repeteixen i s'esgota l'impuls inicial que fa tant sols uns instants representava una necessitat.

S'ha acabat, igual que un cop desperts ja no recordem el somni que fa uns moments era tan real i només queda la sensació d'haver experimentat alguna cosa.

Però queda aquesta veu que no calla, ja sigui en el dolç estat imaginari o en el que ens permet moure i fer que el cos reaccionï davant les nostres necessitats o desitjos. Un to de veu que només sentim nosaltres i ens empenyem a transmetre als altres a fi de poder comparar les inquietuds i temors interns.

No ens permetem gaire sovint el luxe d'endinsar-nos en aquest món tant quotidià. Per temor a descobrir- hi alguna cosa desagradable? o perquè considerem que ja ens coneixem prou i no podem aprendre de nosaltres mateixos?

¿SE PUEDE SER RICO SIN DINERO, COMO AFIRMA HEIDEMAIRE SCHWERMWER?

Alba Garcia

- ¿Cuánto dinero lleva usted encima?
- Nada de nada.
- ¿Ni un solo euro?
- ¡Mis dedos no han tocado todavía un euro! Vivo sin dinero desde hace ya seis años.
- (.....)
- ¿Y como vive?
- Intercambiando cosas.
- ¿Cómo qué?
- Mi tiempo, mi ayuda, mi conversación, mis habilidades...
- ¿Entiende usted de niños?
- Fui profesora de niños y lo dejé. Luego fui psicoterapeuta, y lo dejé también.
- ¿Por qué?
- Yo me hice profesora porque quería mejorar el mundo. Pero no avanzaba: el sistema educativo está concebido para alimentar el intelecto de los niños, pero no el corazón.
- ¿No exagera?
- A los niños se les orienta para ser competitivos en algo, y así conseguir un trabajo y que ganen dinero y más dinero. ¿Eso es todo señores? ¿Y qué pasa con sus vidas? ¿Lo ve? ¿Todo está enfocado a tener y no a ser!
- (.....)
- ¿Nunca le han dicho que está loca?
- Muchas veces. Pero que conste una cosa: yo no incito a nadie a que haga como yo.
- ¿Y por qué hace esto?
- Empecé a plantearme si realmente necesitamos tantas cosas, y comprar y comprar. Y me convencí de que no, de que son posibles formas de vida que no pasen por el dinero.
- (.....)
- Describame cómo sería su mundo ideal.
- Un mundo de individuos responsables: cada uno toma lo que necesita y da luego lo que puede: ¿todo el mundo tiene algo que ofrecer! Por ejemplo, en esta cafetería yo me tomaría un café y me iría... Se entiende que luego, en otro sitio, yo daría algo, un servicio, un trabajo, una ayuda a otro. ¿Serían menos horas encerrados trabajando en fábricas y habría más relaciones interpersonales! Y se acabarían los abismos entre ricos y pobres.

(Entrevista per Ana Jimenéz a Heidemaire Schwermer, diari La Vanguardia 9.4.02)

Potser, tot plegat, sigui una utopia el que pensa aquesta bona dona. Potser tot queda, només, en bones intencions, i que “quatre il.luminats”, creien en altres sistemes de vida, convençuts, aportin la seva petita lluita personal. Però, en concret, aquesta persona, ha estat capaç de renunciar a un sistema de vida que no l’acabava de convèncer i ha apostat per viure tal com creia. Segurament no ha estat fàcil des acostumar-se d’una rutina “còmoda” per començar a viure una mica al marge del comú.... Però, s’ha decidit i ha fet el pas, deixant-ho tot per encetar un traç nou. No ha volgut quedar-se amb el dubte i continuar amb pas somnàmbul el trajecte de la seva vida, ha preferit despertar i començar el seu propi somni. Qui sap potser continuarà vivint en un somni innocent, però quina importància té, segurament arribarà a una plenitud fins ara anhelada, i qui sap si aquest somni pugui tenir un efecte contagiós a d’altres vianants que havien oblidat el somieig.

M'AGRADA CONDUIR

Txell Gironès

Heu vist l'anunci de nit de la BMW *'me gusta conducir'*?

Quan es fa fosc les formes de les coses conegudes que entenem desapareixen en la foscor, com ens veiem obligats a continuar funcionant llavors engegarem llums, i amb la distància aquestes llums provoquen el paisatge nocturn.

A la nit ja no s'aprecien edificis, ni arbres, ni places, ni cotxes; si només en llegim el seu negatiu, els punts de llum que en surten, sense referències, ni significat, ni suport, les llums són una unitat bàsica, com un so o una línia o un número.

Personalment les unitats de qualsevol cosa sempre em produeixen emoció. Les llums en la nit es poden repetir, comptar i ordenar, classificar... Jo tinc especial debilitat per les repeticions d'unitats i els números, crec que és veritat que ens parlen de la naturalesa i de nosaltres mateixos. Per això m'agrada molt aquest anunci.

La composició a l'atzar d'habitacions il·luminades en una façana, el ritme dels senyals d'emergència d'un túnel o el ball de fluorescents en una central elèctrica... , els llums tenen els seus propis ordres i lleis dins del gran desordre, creen estructures inconstants perquè canvien també en el temps i depenen del seu observador.

Si de nit mirem cap en fora des de dins del cotxe, els llums es difuminen, els angles varien, els ritmes d'una mateixa imatge es multipliquen depenent de la velocitat.

Com concert gratuït. Cada nit.

CRÒNIQUES GRISES DE DIUMENGE. Primera Entrega

Rubèn Intente

"TARRAGONA - SALOU". No.

Cabrón d'alemany con er Bemeu; paece que t'haya. comió un cerdo entero ¡cara gambong!

"CUNÍ - CALAFÉ". Vamo. pa yá.

Su puta madre que caló.

- ¿Tieneh la cinta de Jarabe? Ta música s'una mierda.
- Tá en el Córdoba. Si tu rmano m'hubiera podio instalá lo alerone ayé, no ehtariámoh aquí ahfisiándono y ecuchando ehta mierda música.
- Encima que te lo hace po la cara?
- Hombre a vé. Eh, t'uermano, me tiene el fin de semana sin coche y encima le voy a pagá.
- Si lo tienen ahí pringando en el tallé hahta lah dié, qué quiereh?
- Joé pueh que lo diga coño. Imagínate quer Paco fuera necesitao er camiong. Con qué coño fueramoh ío a la playa?
- ¿No hay otrah cintah por ahí?

- Qué sé tía. Mira en la guantera. Creo c'hay una de loh Chunguito.

Ay, joé. "MUEBLEH LENDINEZ". "TODO EN TRESILLOH". "DIHCO-BÁ". "MAC DONA A QUINIEN TOH METRO". Taria bien. Jodía, porque coño tenía que quedá con tuh padre pa comé en er camping. Ensaladilla i San Jacobo. ¿Qué te juegab? Con el hambre que me entra en la playa. Hay que joerse. "POLLOH A L'AST". Ah. Al igual el viejo s'ehtira i?.. será mamóon.

- Cabroon pon el intermitente, que no gahta.

Joputa. Joé qué caló. I que peste meao l' amoniaco de loh huevo. Hahta loh crihtale ha tenío que frotá la japuta. "Que no me subo al camión si no ehtá limpio". Anda pué. A limpiá que eb lo tuyo. Si supierab la de tíah que me follao en ehte asiento. Pobrecilla. "APARTAMENTO. MARINADA" Ya vé, poca pahta. Otra vé parao. Puto semáforo. ¿Dónde era que teniang el chalé loh padre de la Yeni? Ohtia la Yeni. Que zorra. Vaya tetah tenía.

- Tah mu cayao ¿En que piensah?
- Ná. La caravana loh huevo. Vamo a llegá a la playa tope tarde. Cima tenemoh qu?ir con er camiong queh má lento.
- Y c?hubieramoh ganao. Si no se pué corré. Ta to lleno.
- Pero el Córdoba tiene aire. Y lah cintah c?a ti te guhtan. Si tu hermano?
- Bueno vale ya con el Carloh. El t?ehtá arreglando el coche y tu ehtá en la playa, no te quejeh.

En la playa no, en la nacioná. Lah once menoh cuarto, ya veh. Ya queda ná. Joé con la guiri. Peazo cuerpo tiene la guarra. Comeme la polla verá que rica ehtá. "LA VANGUARDIA". "SUVENIH".

- Ahí tendran crema solá. ¿Quiereh que paremo?
- No que va, da iguá. Tengo ganah de llegá.

Joé la tía. El Crihto que m'ha montao porque m'he dejao la bolsita de rayah y'ahora resurta que "da iguá".

- Deja er mobi ya que lo va a mareá.
Bueno Ya?htamo aquí. Te pueh cagá pa?ncotrá aparcamento con ehte trahto.
- Allí salen unoh.

- Que van a salí. Tan entrando ¿no lo veh?

Míiiralo. Abí si me meto. Ay rubita que te muerdo. ¿Donde vaib lah treh tan solah? Cagonlaputa ya me dejao lah gafah negrah. Como me pille mirándole lah tetah a arguna me va a ehtar tocando lah pelota tor día. Cagonlá.

- ¿Tieneh tó? No te dejeh lah palah.

- Yah'tá to. Pera, pera no cierre que me dejaor' monedero.
- ¿Y tu mobi?
- Ta qui. Ya pueh cerrá.
- Poh vámonoh.
SCUM. gR. gR. gR.
Soroll de platja.

POEMA DE REVOLTA

Roger López

Escriurem bombolles i les
enviarem,
petant, de colors, en cada lloc
corresponent.
Conservaran per exemple, si el cel és verd, l'harmonia,
i si hi ha un dimoni sortint d'un forat
també hi baixarà.
D'acord que cadascú ha d'acceptar
la seva estona d'infern, però vull
riure després assegut a l'ull
del Déu-dàtil de la palmera més alta...

Hi ha infinits que no podem
comprendre, però que podem admirar
i estimar-los fins i tot com a part
del nostre ventre.

De cada bombolla sorgirà una gran revolta de nens...,
Infants i criatures sacsejant les canyerries oxidades de les nostres
ànimes ja toca.

- Hem d'estar molt atents al crit
per afegir-nos, el poema
no continuarà sense nosaltres, aquesta
revolta crearà un gran poema
al cel

Ens hi enganxem ben fort amb els
llavis petonejant el cosmos, i
transmetent la idea d'un lloc a
l'altre... Per fi hi ha un
sentiment comú!
En el tresor més elevat (la caixa tancada), s'hi
amaguen tots els petons de la
revolta, la clau també
té forma de petó.
al cul, als llavis, galta, ull,
nas, orella, front, penis, vagina,
esquena, colze, dits, peus, mans,
calbes i cabells predisposem-los!
I sobretot, res de capel.lines
ni xubasqueros quan ploqui...
Nus!!! Com el dia
que vam néixer!

GENT D'ARREU

Carme Mañas

Quan vaig pel carrer, sovint m'agrada observar a la gent; són com els personatges de la meua novel·la. Un petit gest o tan sols la seva manera de caminar amb fa pensar si potser aquella persona viu en parella o si està sol, si treballa en una feina que li agrada, si té bon caràcter o si és una mica prepotent, però en definitiva em pregunto si veritablement són feliços.

Conèixer gent d'altres llocs, poder saber con viuen és quelcom que m'apassiona. Fa poc vaig tenir l'ocasió de parlar amb una noia argentina, només feia quinze dies que s'estava a Terrassa. Tots ja sabem pels mitjans de comunicació la difícil situació que es viu en el seu país, i quan em va explicar que tenint una carrera universitària, un bon lloc de treball i sou, molts dies no podia donar al seus fills un got de llet. Em vaig adonar llavors que els seus problemes estan més aprop meu, també em va explicar que fins i tot els petits corrien perill pels carrers venint de l'escola. Aquí es troba molt feliç però a la vegada l'envaeixen sentiments de tristor i ràbia per tot el que tenien i que ja no tenen, i per deixar enrere molts records i família que trigaran a tornar a veure.

El que m'agrada de parlar amb la gent és conèixer el seu dia a dia, entendre el que els agrada i també el que els preocupa. Un lloc que em va sorprendre, va ser el País Basc, m'imaginava que vivien amb por. Hi vam viatjar un cap de setmana, juntament amb altres amics, volien veure tot el més maco. Sobretot volien veure El Guggenheim, que ens va agradar, però realment m'ho vaig passar molt bé parlant amb la gent d'allà, que ens van ensenyar la ciutat. Anavem xerrant pel centre ple de carrerons antics i estrets on floreixen les tavernes habitades majoritàriament pels joves *barrocas*, com ells els hi deien, i jo els vaig preguntar si tenien por, em van explicar que en absolut, i que els mitjans de comunicació magnificaven el problema, que ells estaven tranquils. De sobte un furgó de la *Ertzaintza* va aparèixer i a continuació aquells homes carregaven de pressa les seves armes, protegits amb un enorme casc i un escut, hi havia aldarulls en una taverna propera, els *joves radicals* se sentien cridar. Per uns moments ens va envair el pànic, volíem fugir d'allà com fos, però de seguida ens vam adonar que la gent seguia passejant tan tranquil·la i els nens saborejant el gelat d'igual manera, ells ja hi estaven acostumats.

OULIPO: LITERATURA POTENCIAL

Guillem Miralles

L'Oulipo (Ouvroir de Littérature Potentielle) és un taller de literatura potencial creat a França el dijous 24 de novembre de 1960 i integra escriptors com Georges Perec, el qual escriví el 1969 tota una novel·la sencera sense la lletra e: *La disparition*, Raymond Queneau o Italo Calvino, escriptor italià famós pels seus *Barons rampants* i per *Si una nit d'hivern un viatger* i altres obres que com gairebé totes les d'aquest grup es caracteritzen per la presència en elles d'una o més *constriccions*, element fonamental, que com un laberint, l'autor provarà d'escapar-se'n per generar la narració; seria, doncs, un obstacle o barrera que els escriptors posarien en el seu procés per generar paradoxalment una situació més lliure i creativa, ja que en les situacions amb restriccions, amb escassetat de mitjans pot haver-hi més oportunitats per la imaginació, aquest grup d'autors es posa barreres voluntàriament per ser més lliures, us ho imagineu?, bé, és difícil, però poden substituir tots els noms d'un text o fer poemes amb versos combinables, o, fins i tot, poden adaptar una matriu matemàtica a l'edifici que protagonitza una novel·la, o, com, posant un exemple, Enric Casasses, aquest, poeta català, no membre de l'Oulipo, publicà un poema amb 24 combinacions (anagrames) del títol del setmanari *Illacrua*: illa crua; l'ai cura'l; acull ira; cal l'auri; riu a llac; allà curi:... i així anar tirant fins a 24, déu n'hi do; val a dir, que una situació sense barreres ni constriccions és gairebé inimaginable, en tota situació de voluntat creativa hi ha algun tipus d'escassetat, com a característica pròpia de l'acte creatiu que neix gairebé sempre d'algun tipus de situació conflictiva, d'algun estadi que cal superar, per molest, per arcaic, per incongruent, erigint-se llavors la força imaginativa de l'home per expressar-se; el què caldria, però, remarcar en aquest cas per acabar-ho de fer entenedor, seria la distinció entre *constriccions* i *regles*, i en aquest cas, la frontera que les separaria és totalment arbitrària, és a dir, les *regles* hi són de per se, perquè algú les ha creat algun moment, per sistematitzar, per ordenar, per estandaritzar, però les *constriccions* se les posa cadascú com vol, a la seva manera, propiciant les barreres ideals perquè la creativitat sorgeixi d'un moment a l'altre, perquè seguint aquest fil, perquè elaborar una frase que contingui totes les lletres de l'alfabet seria un exercici per aprendre mecanografia només i no literatura i concentrar un pensament profund en disset síl·labes, o en octosíl·labs, o en sonets, un senyal de sensibilitat en el cas de la poesia més acadèmica? i seria com preguntar-se on són les fronteres de la llibertat de l'opció artística (en el sentit més ample de la paraula), els oulipistes busquen vies abandonades o mai abans explorades per arribar a la generació del text, en paraules d'ells mateixos, no fan ni literatura moderna ni postmoderna sinó literatura tradicional seguint les tradicions, i és que és una opció força peculiar, però és una via que ofereix comoditat al creador, i també satisfacció al lector que pot observar i llegir obres més riques i imaginatives que obren nous horitzons, i seria també una opció que salvant les pertinents distàncies, si s'apliqués a molts altres camps, no només la literatura, de l'activitat humana, podria generar, espais més comòdes, coherents, solucions més imaginatives, que no les pròpies d'una situació de total llibertat.

Font: *Verbàlia*, Màrius Serra, Ed. Empúries..

L'EXÒTIC EN EL QUOTIDIÀ: ANTROPOLOGIA DEL CIBERESPAI

Laia Miralles

Quan sentim parlar dels antropòlegs a tothom sol venir-li al cap la imatge d'una persona esprimatxada amb robes esfilagarsades i mirada cansada que intenta entendre la complicada jerarquia social d'una tribu llunyana, que observa amb fascinació els seus rituals religiosos o que és capaç d'aprendre la llengua tonal més difícil per tal d'entendre el funcionament de les "pedres de la pluja".

Aquesta imatge és fruit del que ha estat la tasca antropològica durant molt temps. Els antropòlegs que hi treballaven ens han deixat els relats etnogràfics on expliquen els seus estudis en societats remotes. Relats que solen estar fornits d'experiències inaudites, vivències sorprenents i anècdotes curioses. Deixeu-me que us en mostri un exemple:

“Decidí entonces tener una charla con mi informante favorita, Mariyo, la tercera esposa del jefe. Eramos buenos amigos desde que mis medicinas habían curado al hermano pequeño de Zuuldibo, y me interesaba por diversas razones. Una era que vivía justo detrás de mi choza y no podía evitar oír las incesantes series de pedos, accesos de tos y ensordecedores eructos que salían de su casa por la noche. Sentía mucha simpatía por ella, pues me parecía que sus entrañas estaban tan poco preparadas para vivir en el país Dowayo como las mías. Un día se lo comenté a Matthieu, que soltó una risotada y salió corriendo a contarle mi último despropósito a Mariyo. Un minuto más tarde me llegó otra risotada desde su choza y a partir de ahí pude seguir el recorrido del cuento por toda la aldea a medida que la histeria iba pasando de choza en choza. Matthieu regresó por fin, llorando y debilitado de tanto reír. Me condujo a la vivienda de Mariyo y señaló una choza pequeña que había justo detrás de la mía. Dentro estaban las cabras. Como lego que era en lo relativo a esos animales, desconocía lo humanas que sonaban sus detonaciones”¹.

És veritat que, en els seus inicis, l'antropologia va centrar el seu interès en l'estudi de societats exòtiques i distants. Però actualment, els seus àmbits d'estudi s'han ampliat; actualment, l'antropologia es dedica també a l'estudi de la nostra societat. Però no només això. Amb l'adveniment de la societat de la informació ha aparegut un nou àmbit on establím relacions, un àmbit que utilitzem per a comunicar-nos amb els altres i on passem bona part de la nostres jornades. Em refereixo a la xarxa Internet, altrament anomenada, el ciberespai.

Com us dic, la rellevància cada cop major d'aquest espai en el marc d'espais pels quals ens movem durant les nostres vides, ha fet que s'establís com un àmbit d'estudi important per a científics socials, la qual cosa ha suposat un repte per a ells. Hores d'ara, ja són bastants els investigadors que s'han immmergit en aquesta tasca. Però bona part dels estudis s'han centrat a trobar diferències i similituds entre les "velles" relacions fora de línia (*off line*) i les "noves" i "desconegudes" relacions en línia (*on line*).

Una perspectiva diferent consisteix en deixar de banda la contraposició entre les relacions offline i les online per a entendre-les com a dues realitats que s'alimenten l'una a l'altra. Nosaltres, per exemple, ens coneixem cara a cara, però ara també ens expliquem coses per correu electrònic; com també, en un determinat moment, vàrem començar a utilitzar el telèfon.

¹ Aquest fragment està extret del llibre "El antropólogo inocente" de Nigel Barley (p.163). Us el recomano! És un llibre molt amè amb anècdotes divertidíssimes.

Es tracta doncs, d'una extensió de les nostres possibilitats de relació, un nou àmbit per a les relacions socials, com ho són la Plaça Vella o el bar de la cantonada.

Així doncs, els antropòlegs, han trobat en el ciberespai un nou àmbit per als seus estudis, amb la qual cosa s'està constituint el que ja es comença a anomenar ciberantropologia. Alguns ciberantropòlegs han començat a endinsar-se a les xarxes per a intentar entendre els rituals, relacions i experiències que hi tenen lloc.

En èpoques d'expansió colonial, les tribus de països llunyans es consideraven exòtiques però, més tard, el seu coneixement i els processos de globalització cultural van fer que perdessin part del seu interès. Posteriorment, va sorgir Internet i alguns van començar a plantejar-ho com un àmbit on la gent hi feia coses molt diferents de les que feia en la seva vida quotidiana, xatejar amb desconeguts, arribar a mantenir relacions de cibersexe o, simplement, aventurar-se en la iniciativa de crear una revista electrònica. Tenim doncs, un nou àmbit per a l'estudi.

PAPER DE VIDRE

Francesc Parés

Riiing Riiing – Sí? –Hola, quant de temps! – Ei sí! – Mira, estem pensant en una revista de cara al 23 d’Abril i estem trucant a gent perquè s’animi a escriure un article, t’hi apuntes? – Com no! – Envia’l abans del 10 d’Abril a paperdevidre@hotmail.com vale? – Paper de vidre? com *papel de lija* en català? – Bueno, s’escriu igual però no és ben bé... (una pausa) – És igual, ja us enviaré alguna cosa, vale? –Vale, adéu!

I llavors un es posa a pensar... Paper de vidre... Paper de vidre... *Papel de lija*... no ben bé... Es fa de nit. Es fa de dia. Una avaria de 2h penjat a La Floresta, als Catalans, em fa encendre la bombeta. Ah! No serà que paper de vidre és el paper que fem servir? El que ha substituït al paper de paper? El que no accepta (afortunadament) Typplex? El que tenim davant 8 hores al dia? El que serveix per comunicar-nos, relegant al paper de paper a una mera formalitat?

I com més hi penso, més suc en surt. Perquè les noves tecnologies han aconseguit passar de la fredor de la màquina d’escriure a la gelor del vidre. Si ja era impersonal una carta mecanografiada, que es procurava personalitzar amb la signatura, ara tenim e-mails amb signatura automàtica. I és clar, això no pot ser, els documents han de ser propis, per més que es tracti d’un conjunt semblant a 0010110010101111 l’escalfor humana ha de poder fondre la impersonalitat. I això, fa ja uns anys van aparèixer els “emoticons”, és a dir, emotion-icons. Aquells que ens permeten accentuar a aquella Times New Roman amb tot un seguit d’emocions que no permetien les cartes ni mecanografiades ni escrites. Aquests emoticons –llegeixi’s alegria amb :)– permeten dotar al text d’unes emocions que fins ara eren molt difícils d’expressar. El que abans necessitava de tota una frase subordinada sencera queda resolt amb dos signes de puntuació:

:o 2

:(3

;x 4

.....

I aquesta nova manera d’enriquir el text no queda, a més, lligada a cap codi preestablert i finit. Un pot, a més de fondre el gel, inventar-se el seu propi codi d’emocions. S’ha trencat amb totes les normes: gramàtica, ortografia i sintaxi. Per més que literats i Reales Academias :P⁵ diguin al contrari, al meu entendre això suposa un avanç. Saltar-se les normes permet innovar lol⁶. Gràcies doncs a les limitacions, passa allò de “el hambre aguza el ingenio” i l’ingeni supera a les limitacions de la tecnologia.

I així tenim les quinceañeras amb els polzes més hàbils mai vistos volant per sobre el teclat del Nokia i escrivint coses com: qdem x dpx1cafe ;) Aquí no calen accents ni majúscules i sí calen abreviacions. Time is money!, com va dir algú. I si ho pensem diferent, a tots aquests puretes del llenguatge, conservadors ells, els hauríem de plantejar que això és precisament la poesia. Perquè la poesia no és més que un text enriquit amb sentiments, que passa per sobre del pur i

² Oh! Quina sorpresa!

³ Oh! Quina decepció!

⁴ Un petó, guinyant l’ullet.

⁵ Treure la llengua.

⁶ lol = laugh out loud = soltar una carcajada = dos braços alçats amb una cara al mig.

fred assaig, per sobre també de la novel·la per arribar al món de les emocions, molt més interessant que el món de les paraules, amb molt més contingut i menys continent.

pq dic tot això? ps. ni idea :) nm era una reflexió en veu alta x trencar una llança a favor d'aquest paper de vidre... pq no calen ni accents ni majúscules ni normes ni ningú que ens digui ni que ni com hem d'escriure.

Feliç Sant Jordi! @---`---,----- a10!

DÍA DE MERCADO

Razones de la sinrazón contemporánea o copiando a Félix de Azua

Josep Ricart

Ejerzo una profesión desdichada, no más desdichada que otras, no más desdichada que la de funcionario de prisiones, por ejemplo. Soy arquitecto , mi tarea se localiza en un difuso sector situado entre el campo de la creación, el diseño y la responsabilidad técnica. Mi labor tiene lugar en un despacho (enigmático y anónimo lugar), un despacho con nombre , idéntico a centenares de despachos con nombre, similar a centenares de estudios de arquitectura con sus respectivos nombres, parecido a centenares de estudios de diseñadores y no muy distinto en algunos aspectos al de un “artista”, cada uno con su nombre . Nuestra formación se ha desarrollado en una escuela técnica o en una facultad de bellas artes . Nos hemos preparado para oficios asombrosos, destinados a construir vuestra habitación en el mundo, pensar sus límites, sus dimensiones, la forma en que debéis ocupar dicha habitación.

Una vez concluidas nuestras carreras, el estado nos ha dado permiso par dar forma precisa a vuestro/nuestro modo de vivir en el mund , desde lo prosaico a lo divino, desde el bidet hasta la forma de ver la luz del sol por la mañana. Yo, mis compañeros, mis colegas, mis alumnos, rara vez reflexionamos sobre la desmesura de nuestra responsabilidad, de nuestra función , si pensásemos seriamente en la ambición y la soberbia que supone nuestra labor quedaríamos paralizados , incapacitados para actuar , además el sistema no necesita meditadores sino actores.

Estos actores que sois/somos, llenamos museos, pensamos muebles, levantamos muros de ladrillo o de cristal, trabajamos con materiales ultramodernos, con ellos levantamos nuevos edificios en los que albergaremos nuevas labores, dibujamos ventanas y puertas por las que saldremos a mirar el mundo. Os hacemos habitar con o sin trastero, alrededor de una chimenea o de una ventana panorámica, hemos imaginado un modo de vivir, modos de ocupar el espacio .

Para el lector puede parecer excesivo lo descrito hasta ahora , la ambición demiúrgico del creador aparecerá ante muchos como un sueño irreal, inexacto. Muchos opinarán que no es cierto que el mundo y aquello que lo ocupa esté pensado por ingenieros, arquitectos. Que la música que escuchan no es una obra única creada por un músico único. Muchos dirán que no es cierto que su habitación en el mundo sea nuestra obra, dirán que somos meros ejecutores de una decisión tomada desde una jerarquía más alta, obedientes a un encargo caído de un nivel superior de la pirámide. Entonces puede parecer cierto que los arquitectos y los urbanistas no hemos imaginado vuestra habitación en el mundo, que nos hemos limitado a ganar dinero, a poner en práctica las ideas de los clientes del mejor modo posible. Entonces deben de ser los clientes quienes han decidido como debe ser su habitación en el mundo.

Esta reflexión, no sólo la practicará el lector , no sólo la practica el habitante en general , también le seduce al propio técnico , el diseñador está tentado de dar por cierta esta idea, incluso el músico, incluso el escritor . Quienes piensan así, trasladan la responsabilidad a un escalón superior y anónimo al que denominamos “MERCADO”. Hemos encontrado en el mercado una razón superior , de características teológicas que da una explicación comprensible a lo que sucede en nuestra habitación en el mundo. Una explicación que seduce por igual a

usuarios y creadores, la fuerza del dinero, las dinámicas del mercado, con su falta de criterio acaba dando forma de manera implacable a las circunstancias que nos rodean , mi edificio ya no es obra mía, el mercado la ha convertido en lo que es. No me pidáis responsabilidades por mi error, por mi falta de talento, el mercado ha dictado las leyes, desde lo alto y sin saber por que, o sea que no preguntéis.

Resulta consolador proyectar la responsabilidad fuera de nuestra mesa de trabajo, de nuestro entorno conocido y localizarla en el firmamento, en un acto de secularización de lo que fue para nuestros abuelos la providencia . Hemos convertido al mercado en el responsable último de todo lo que sucede, nos hemos quitado un gran peso de encima, el usuario empieza a entender el porque todo se desmorona a su alrededor , el creativo, el diseñador tiene una excusa que le permite dormir, al haber quedado definido su papel como mero intermediario del proceso de ejecución decidido por ...el mercado.

Vivimos inmersos en un mundo donde nadie es responsable de aquello que realiza, existen organismos de difícil localización, pero siempre un escalón por encima nuestro que nos sirven para eximirnos de culpa sobre aquello que hemos creado, puesto que lo hemos pensado empujados por el oculto oleaje de las circunstancias del mercado. Hemos cumplido órdenes. ¿Quién puede hacernos responsables por tal cosa?

“Si debiera aislar un solo rasgo de nuestro fin de siglo ,..., este rasgo sería a mi entender , la convicción mundial y masiva de que todos obedecemos órdenes , todos obedecemos piramidalmente sin que sea posible localizar la fuente de donde las órdenes emanan. Así ha sido seguramente en tiempos pasados en mayor o menor medida , pero en el nuestro tiene un componente nuevo , es una obediencia sin autoridad” (1) .

El mercado es el culpable, pero los malpensados (antes llamados intelectuales o incluso pensadores) intentan definir las razones y orígenes del mercado, Quizás nos podemos consolar pensando que tras el mercado están las entidades bancaria , tras ellas gobiernos, tras los gobiernos los supragobiernos, tras ellos las superpotencias ,... pero los “*supermalpensados*” no se detienen en las superpotencias, van más allá . Sospechan que tras el títeres existen lobbies, que quizás son quienes han decidido el aspecto de nuestra habitación en el mundo, pero algunos no se detienen aquí , puesto que los lobbies se rigen por encuestas, por sus asesores, que definen estrategias complejas que condicionan gobiernos , geografías, incluso climas , asesores que se rigen por estudios de .. mercado. Hemos conseguido un sistema organizado de responsabilidades difusas, donde ni tan siquiera los gobiernos toman decisiones. Nadie es responsable de su propia mediocridad, hemos encontrado razones superiores a nosotros mismos que excusan nuestro paso por la tierra de las decisiones.

Quizás debamos preguntarnos si hemos hecho todo lo que estaba en nuestras manos, si en nuestro limitado campo de actuación hemos aportado lo máximo posible, sin dedicarnos a buscar responsabilidades en ámbitos superiores, quizás hayamos dormido demasiado bien los últimos años. Es inevitable ver las orejas del lobo/mercado pero no debe eximirnos de nuestras responsabilidades por hacer más creíble el diseño de nuestra habitación en el mundo y más presente nuestro paso por la misma .

¿Que propongo? , pues no lo sé, de hecho me dejaría muy tocado no poder recurrir a las extrañas leyes del mercado para explicar ciertas habitaciones en el mundo que he pensado y

creado para que habitéis en él. Pero si tengo que decir algo, usaré un tópico de terapeuta de pacotilla... : “ el primer paso es reconocerlo“.

(1) El presente artículo ha recurrido a ideas planteadas por Félix de Azua a lo largo de los diez últimos años , el párrafo que aparece entrecomillado pertenece al artículo aparecido en la revista ajoblanco , nº 31 en Marzo de 1991.

COL·LECCIONISTES DE SOMRIURES

Núria Riera

Se'ns ha barrejat tot. Com tot de fulles acabades d'escombrar i que una bufada de vent les torna a desendreçar.

Fins fa relativament poc temps, teniem el coneixement ben ordenadet en paraules escrites, en fulls palpables, en llibres i llibretes controlats en estanteries, taules o calaixos. Tot al nostre abast.

Guttenberg i la seva impremta, més que imprimir la saviesa acumulada fins llavors, va acabar de fer net de tanta memòria oral que amb el pas de cada generació, com aquell qui juga al "telèfon", anava desfigurant el missatge original. Semblava que la lletra impresa, el pensament encadenat a les paraules escrites, proporcionava certa seguretat; si allò era escrit és que de ben segur que tenia quelcom de cert.

I ara ens arriba Internet, la gran segona babel mundial; tot barrejat sota el mateix format: notícies, diccionaris, música, porno, curiositats, cmics, correu, gastronomia, apunts de l'institut, xats, etc.,

I nosaltres, valents i agosarats, ens hi llancem de ple i gaudim i patim d'internet; ens sembla estar més preparats pel futur... però, com animals de costum que som, continuem afaerrant-nos al que molts anomenen ja la prehistòria de la comunicació: el paper.

Els estadistes ja han fet els seus números: el 75% de les persones que llegeixen la premsa a la xarxa continuen comprant el diari en la seva versió impresa. Alhora, per les converses que tinc, arribo a la conclusió de que no som pocs els que continuem, gairebé obstinadament, imprimint els missatges per correu electrònic que ens envien; o quan trobem alguna dada, algun article o fotografia, etc, del que sigui que ens interessa, la imprimim per guardar-la, per tenir-la a l'abast, per tenir-la a prop. No tenir-la al paper que tu controles és com si la deixéssim perduda al cyberespai.

Potser és perquè ens fa por que el temps ens borri la memòria, o potser és per què no ens creiem sinó el que podem agafar o tocar amb les mans; tal vegada sigui perquè necessitem posseir-ho tot. Però el paper ens humanitza les paraules, ens les fa més nostres que no de l'aire en què es propaguen o, en aquest cas, del cyberespai. I si aquell tros de paper – carta, diari, llibre o full arrebregat- ens dóna la sensació que els pensaments, sentiments o idees que transmeten aquelles paraules són una mica més nostres o ens són més propers, el prenem amb cert gest de col·leccionista de moments i el guardem. Encara que no el tornem a llegir, guardem el tros de paper perquè no se'ns escapin tant fàcilment les paraules.

COMISSIÓ DE LA VERITAT

Ferriol Sòria

“La massacre sanguinària de Bangladesh va cobrir ràpidament la memòria de la invasió russa de Txecoslovàquia, l'assassinat d'Allende en va fer oblidar les misèries de Bangladesh, la guerra del desert del Sinaí va fer que la gent s'oblidés d'Allende, la massacre de Cambotja va fer que la gent oblidés el Sinaí. I així un cop i un altre, fins al més complet oblit de tot per tots”

Milan Kundera *El llibre del riure i l'oblit*

“La jugada mestra de la dreta espanyola és haver aconseguit que s'expliqui una història d'Espanya on no hi ha culpables”.

Manuel Vázquez Montalban.

La transició espanyola ha estat modèlica. Franco era un vellet simpàtic un punt autoritari a vegades però en general entre les sueques i els tecnòcrates de l'Opus ens van deixar un país a punt per passar pàgina. Si no hi ha culpables, és que el que va passar és culpa de tots, o de ningú. Si a més queda mig amagat entre els llibres d'història, i no hi ha responsables, les generacions futures poden créixer amb una realitat amagada, silenciada, oblidada.

El cas espanyol és paradoxal del que passa quan, quan les lleis del silenci s'imposen en nom del pragmatisme per assolir unes llibertats democràtiques prou adequades per totes les parts. Encara ara la democràcia espanyola és la que presenta un dels perfils més baixos de les democràcies europees (lleï electoral, contaminació entre els poders judicial, executiu i legislatiu...) i la "*reconciliació*" s'ha produït a partir de l'incentivació de l'amnèsia, especialment a partir de l'omissió, i generalment acceptada com a mal menor per assolir un futur millor per a tots.

El debat entre perdonar, recordar i oblidar en aquests casos s'ha produït a tots i cadascun dels països que ha sortit de situacions traumàtiques generades per règims autoritaris o dictatorials. I en aquest cas, molts d'ells han decidit que un dels instruments per intentar ajudar a refer el país són les Comissions de la veritat. Però la veritat és molt perseverant i burxa i burxa fins que troba una escletxa per on teure el cap. I per començar de nou has d'haver fet neteja per començar a construir sobre una base sòlida.

Quan un país surt d'una situació traumàtica necessita tres elements o tres R: la *reconstrucció* física del país (en alguns casos) la *reconciliació* de la seva gent i la *resolució* del problema/es que inicialment va engegar el conflicte. Per evitar que el cicle torni a començar les Comissions ens poden ajudar en la segona i tercera R. Aquí no s'hi van atrevir, però des de fa 25 anys hi ha hagut pel cap baix unes 40 Comissions de la veritat arreu del món, i ara mateix n'hi ha a Perú, Sierra Leone, Timor Est o properament a Bòsnia-Herzegovina. Potser hagués valgut la pena. Donem-hi una ullada:

En la literatura sobre drets humans internacionals la definició sobre què és una Comissió de la Veritat és poc clara, i de fet és una institució que no té reconeixement internacional com a tal a les Nacions Unides. És una institució que presenta similituds amb institucions judicials i civils, nacionals i internacionals, que tenen també per objectiu posar en clar episodis del passat.. Una Comissió de la Veritat no és una Comissió d'investigació nacional d'un tema concret, ni un judici en el sentit estricte on hi ha un jutge que sentència d'acord a codis nacionals o

internacionals, ni és un prestigiós treball acadèmic. No és res d'això, i a la vegada, engloba elements de tots ells.

Les Comissions de la Veritat són organismes d'investigació creats per ajudar a societats que han afrontat greus situacions de violència política, racial o de guerra interna, a enfrontar-se críticament al seu passat, per tal de superar les profundes crisis i traumes generats per la violència, evitar que aquests fets es produeixin en un futur proper i intentar crear un espai per la convivència allà on ha estat malmesa. És un organisme que tracta el passat amb una inevitable vocació i orientació al futur.

A través de les Comissions es busca conèixer les causes de la violència, identificar els elements del conflicte, investigar els fets més greus de violacions dels drets humans i establir les responsabilitats polítiques corresponents a cada col·lectiu en el conflicte, citant, en alguns casos, el nom dels que n'han estat responsables.

Aquesta investigació obre la possibilitat de reivindicar la memòria de les víctimes, i proposa una política de reparacions a partir de la seva rehabilitació física, moral i social i, en menor mesura, econòmica. En molts casos, i si el context polític ho permet, la Comissió, impedirà que aquells que han dut a terme actes de violacions dels drets humans quedin impunes: a partir de la tramesa de les denúncies que reculli cap a les Corts de justícia i a partir de l'exposició pública de les responsabilitats dels agressors, que poden no ser condemnats judicialment però sí moralment pel conjunt de la societat, que de manera oficial, sap què va passar i qui en fou l responsable.

Les Comissions són cossos que intenten sistematitzar el record d'una història traumàtica més enllà de l'esclariment de casos individuals, posant especial èmfasi en el tracte a les víctimes de violacions de drets humans, a les que s'escolta i es fa costat des d'un organisme oficial. Per primera vegada, la víctima pot expressar el seu sofriment davant d'una entitat que escolta, anota, comprèn i oficialitza el sofriment i mancances sofertes.

Són generalment un cos oficial i poden constituir-se amb els auspicis de diferents organismes, poders nacionals executius o legislatius o per decret presidencial, i des de posicions polítiques diverses. Però no sempre és així. Poden ser creades per organismes nacionals o internacionals, intergovernamentals i no oficials (com les dutes a terme des d'ONG's o determinats sectors de l'església). Estan establerts sempre de manera temporal i generalment acaben amb la redacció d'un informe final. De fet, una comissió de la veritat, oficial o no oficial, té el dret de ser reconeguda com a tal pel fet de que es publiqui finalment un Informe, que ha de ser públic i posat a disposició de la majoria d'estaments de la societat civil, i que ha d'actuar, com a mínim, com un intent sistemàtic de reconstruir el passat exposant les causes i evidències de les violacions reiterades dels drets humans.

Normalment a més, les Comissions de la Veritat complementen altres respostes nacionals davant els reptes de reconciliació i reconstrucció social durant períodes de transició política, econòmica i social: lleis d'amnistia, reincorporació d'expedientats a llocs de treball, anul·lació d'expedients, atorgament de llibertats elementals...

L'experiència de les Comissions ha posat al descobert conductes que lluny de ser anècdotes toquen elements polítics i morals extraordinàriament sensibles que afecten al país i a l'Estat en tant que país i Estat. L'estat ha torturat, matat, violat, fet desaparèixer, empresonat o controlat al llarg d'anys basant-se en la discriminació racial, ètnica, política o cultural, ja sigui a través de governs que poden tenir un origen democràtic o militar, amb o sense llibertat d'expressió, amb estaments judicials en vigor, amb concentració de poder o amb una major equitat distributiva de recursos. Sigui quin sigui el cas, tots han pogut actuar i han dut a terme actes aberrants que marquen la història d'un país de manera transversal, i que necessiten d'organismes que afectin de manera igualment transversal els estaments de la societat que han estat enfrontats, i així, trobar un mínim comú denominador que permeti construir un futur havent posat en clar un passat que cou.

Muntar una institució d'aquestes desperta sempre recels i quan acaba generalment es valora negativament perquè tothom espera molt d'una institució que permetrà que m'expliqui i exposarà la veritat. Les Comissions de la Veritat estan fetes per assolir resultats limitats i en el millor dels casos són un ingredient que pot facilitar el procés de reconciliació d'un país a mig o llarg termini. Hi ha moltes veritats i generalment la veritat resultant de l'informe final no deixa satisfet, i fins pot portar a situacions de radicalització a la curta. Però amb tot, s'està demostrant com un dels instruments més interessants i potents per fer front a les misèries del passat en societats dividides que han d'afrontar un futur compartit.

"La veritat fa mal, però l'oblit mata" va dir Desmond Tutu. Llàstima que molts ja han mort amb la seva veritat i han quedat oblidats sense haver pogut compartir la seva història. Als que queden, serem capaços de donar-los un espai oficial per deixar-los parlar? Val la pena?

Us ho deixo a vosaltres, jo ja he obert la caixa dels trons.

MENTIDA N°1: SOBRE GUSTOS NO HI HA RES ESCRIT

Roger Tudó

Pràcticament tot el que ens envolta és artificial. La realitat artificial està generada i creada per persones que han establert uns criteris, unes necessitats i unes prioritats per prendre les decisions de com són les coses.

La creació és constant i ho abarca tot: la roba(fer-la, vendre-la, comprar-la i vestir-la), els mobles, la pintura, l'arquitectura, la literatura, els bolígrafs, el menjar, una conversa, caminar, seure, pensar, mirar o escriure. La vida quotidiana transcorre entre aquestes creacions. La qualitat d'aquestes creacions determina en gran part la nostra qualitat de vida. Per tant és imprescindible la màxima exigència davant tot tipus de creacions, les pròpies i les dels altres.

Tots som creadors. Cal prendre consciència de la magnitud dels nostres actes i abandonar les simplificacions i evasions del tipus "*Sobre gustos no hi ha res escrit*" que no son més que una falta d'interès sobre el què essencialment és la vida: crear. Actualment sembla com si estigués prohibit opinar sobre el gust dels altres, com si no existissin paràmetres per qualificar les creacions. S'ha creat una barrera malaltissament respectuosa de la que no és prudent passar. Aquesta barrera talla el camí cap a un creixement i millor interpretació de les coses. Opinar és possible i realment existeixen molts paràmetres per avaluar la qualitat de les coses i és lícit fer-ho ja que les creacions en realitat no tenen propietat.

Entendre que els gustos no són exclusivament personals ajuda a investigar gustos diferents, i per tant ajuda a tenir un coneixement més profund sobre la realitat. Com que tots som creadors necessitem aprendre'n uns dels altres perquè sinó les nostres creacions poden perjudicar als altres. Cada persona que es refugia en la creença de que "*Sobre gustos no hi ha res escrit*" és un creador de residus.

Desgraciadament hi ha molta gent que no investiga i cada vegada creix més la distància entre ells i la realitat, s'estableixen tòpics, els criteris s'estandaritzen, és van deteriorant les seves capacitats de decisió. Poc a poc tot va perdent la personalitat, la vitalitat i es va tornant repetitiu, insípid. Aleshores és quan són imprescindibles els "*creatius*" a sou que solucionen la falta de creativitat de la societat. Aquests creatius generen novetats i originalitats que distreuen i fan sentir autèntics als consumidors. Els creatius venen les creacions i la gent paga per tenir les seves creacions en propietat. El món funciona així, és la llei de l'oferta, la demanda i la poca exigència. Aquesta llei facilita molt la feina als creatius de mala qualitat i aquells creatius que els interessa més guanyar diners amb la venda de creacions que no la qualitat o autenticitat d'aquestes. Per contra els creatius que aconsegueixen prioritzar la qualitat esdevenen poc populars, snobs i elitistes, per tant, poc econòmics.

Al final la creació està mal vista. Jo no escric bé.

H²O

Eduard Vera

El passat dissabte 30 de març del 2002 tornant de Vallcebre vaig veure una imatge desoladora des de la carretera, el pantà de “La Baells” situat a prop de Berga, era fang. Des del cotxe no es veia ni el rierol d'aigua que intueixo que passava ja que el riu més avall sí que portava aigua. Això va fer que les notícies que havia vist al diari i a la televisió passessin a ser reals, ja no era una estadística, ni una notícia com moltes d'altres que creus que a tu no t'afectaran, en aquest moment vaig prendre consciència de que sinó plovia o es prenen mesures podia ser que un dels béns més preuats ens fos racionat i no cal oblidar que sense aigua no es pot viure. Catalunya té greus problemes d'aigua.

Això m'ha fet pensar i reflexionar sobre si la gent, les empreses, les administracions i l'estat estan fent tot el possible per solucionar aquest problema, aquest motiu és el que m'ha portat a fer aquest escrit.

Vivim en una civilització que és capaç de clonar éssers humans, que té recursos per anar a Mart a descobrir si hi ha aigua, que soluciona el problema de la miopia amb làser però que les opcions que dóna per solucionar el problema de l'aigua son irrisòries.

Van anunciar pels diaris que la gent hauria d'intentar no malgastar aigua, que no es deixessin les aixetes obertes, que la gent fes servir la dutxa com a mètode d'higiene, al wàter, tirar de la cadena amb la versió reduïda, no posar rentadores ni rentaplats sinó estan plens... en resum, que els ciutadans fessin un esforç per evitar que els pantans baixessin encara més perquè sinó ens tocava passar un estiu molt difícil, a nosaltres i al estrangers que vénen de vacances al nostre paradís solar.

Consternat per tots aquests aconteixements vaig arribar a casa pensant totes les coses que hauria de fer per evitar malgastar aigua i em trobo que a casa meva l'aigua de la mina s'acumula en un dipòsit, horror no tinc aigua directa!. Pel safareig perdo diàriament uns 100 litres d'aigua i vaig pensar, tanta preocupació i jo estic tirant una quantitat desorbitada d'aigua cada dia. En les tres cases que he viscut sempre he tingut dipòsit, per tant la quantitat d'aigua que jo he llençat al llarg de la meua vida permetria potser, això ja és una exageració, omplir algun pantà petit.

Terrassa és una ciutat amb molts habitatges antics on el sistema de dipòsits és molt freqüent, l'any 70 encara es construïa d'aquesta manera, no tinc dades però podria molt ben ser que més del 30% dels edificis tiressin cada dia grans quantitats d'aquest líquid indispensable per viure. La solució a aquest *despilfarro* és senzilla, posar aigua directa.

Potser valdria la pena pensar que aquest problema dels dipòsits existeix, i que amb poc esforç es pot arribar a erradicar, no crec que mai un problema tant greu hagi tingut una solució tan clara, no hi ha dubtes amb quin és el camí que s'ha de seguir per deixar de malgastar. Si això està clar el problema és el de sempre, qui ho ha de pagar? l'usuari? la Mina de Terrassa? o l'Ajuntament? Jo crec que això s'hauria de fer amb col·laboració, l'Ajuntament fent una campanya per obligar a la gent a canviar (obligar no es el millor mètode, però no oblidem que el problema és molt greu), també hauria de donar ajudes a la Mina perquè així ella pogués fer ofertes de les de veritat, que per un cop es deixessin de banda els beneficis econòmics, i així

l'usuari no tingué cap excusa per no fer-ho. Perquè si només una persona es posa l'aigua directa el problema continua sent el mateix, i no es pot esperar que tothom per iniciativa pròpia sigui prou cívic o tingui els recursos econòmics per dur-ho a terme, tothom s'ha d'involucrar perquè sinó potser sí que algun any totes aquestes previsions desastroses es compliran i la culpa serà de tots.

Avui 10 d'abril a Catalunya està plovent, fins i tot algun riu es desborda, amb la qual cosa espero i desitjo que els pantans s'omplin i la gent pugui tornar a banyar-se a la banyera perquè no oblidem que de tant en tant un bany és un anti-estres molt efectiu i això és qualitat de vida.

LA TRANSFORMACIÓ URBANA DE PEQUÍN: UN EXEMPLE D'ENFRONTAMENT ENTRE MODERNITAT I TRADICIÓ

Cristina Vila

La ciutat de Pequín –i la Xina en general- es troba en un moment de gran convulsió i transformació urbana que forma part d'un projecte de modernització que va iniciar-se en els anys 90 i que encara continua. Barris sencers s'estan erradicant i estan essent substituïts per moderns edificis que trenquen amb l'arquitectura xinesa clàssica i amb la dels grans edificis estalinistes que van modelar la ciutat fins als anys 80. És el que primer crida l'atenció de qualsevol visitant que arriba a aquesta ciutat sense saber-ne res. La virulència d'aquests canvis, el tomb que està prenent la nova Xina planteja un conflicte entre tradició i modernitat.

Les veus més crítiques diuen que s'ha escollit el model arquitectònic equivocat i que s'està remodelant Pequín a partir del que es feia a Europa i Amèrica fa vint o trenta anys. La ciutat encara conserva els seus carrerons o *butons*, amb les seves cases tradicionals envoltades construïdes a l'entorn d'un pati. La majoria d'ells, però, estan condemnats a desaparèixer. Es calcula que més de la meitat dels *butons* existents a mitjans del segle XX han estat destruïts per deixar pas a edificis d'oficines, grans centres comercials, habitatges..., construccions de vidre, tipus post-modern, a vegades coronades amb els típics sostres corbats. Mentrestant, les famílies que abans vivien en els *butons* i en les cases tradicionals del centre de la ciutat han passat a construccions dels afores.

I en aquest punt és on es planteja un dilema: malgrat que la majoria dels edificis d'habitatges que s'estan construint siguin lamentables estèticament, a aquelles persones que vivien en els *butons*, el canvi els ha aportat una vida més còmoda, menys fred a l'hivern i menys calor a l'estiu i sobretot una millora de les condicions higièniques. I se senten orgullosos de com està progressant el seu país, de recuperar el prestigi cultural i econòmic de la seva antiga civilització. Hem de pensar que, malgrat que són dignes d'ésser conservats, els laberíntics carrerons de Pequín allotjaven en les seves cases, originalment unifamiliars (ara només ho són pels grans mandataris del país), diverses famílies amuntegades, compartint latrines, cuines, dormitoris i patis.

La visita a Pequín produeix emocions contradictòries. Recorres llocs amb la sensació trista que poden desaparèixer i al mateix temps es respira un aire frenètic de creixement. Les ciutats xineses tendeixen a la uniformitat a la vegada que la modernització va conquerint territoris i costums.